

Латын әліпбиі-келешектің кепілі Переход на латиницу-шаг в будущее

«Біздің заманымыз – жазу заманы: жазумен сөйлесу ауызбен сөйлесуден артық дәрежеге жеткен заман. Сондықтан сөйлей білу қандай керек болса, жаза білу керектігі одан да артық».

А. Байтұрсынов

М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің кітапханасында 2019 жылдың 2 қазан күні «Латын әліпбиі –келешектің кепілі» тақырыбында ашық пікір-талас өткізіп, кітап көрмесі ұйымдастырылды. Латын графикасына көшудің маңыздылығы мен қажеттілігі туралы қатысушылар мен студенттер де өз пікірлерін білдірді.

Барша ел жаһандануға бет бұрған кезде латын графикасына көшу, біріншіден еліміздің алға қарай дамуындағы басты қадам, екіншіден егер латынға көшсек, кеңестік – тоталитарлық саясаттың кесірінен тілімізге жөнсіз енгізілген басы артық, жат – жұрттық кірме дыбыстар мен әріптерден және қажетсіз де қате ережелерден арыламыз. Үшіншіден, жер шарының жартынан астамы латын әріпінде жазады, яғни ғаламтор арқылы ақпараттану көзі кеңейеді, электрондық ақпарат кеңістігіне кең қанат жаяды және елімізде ағылшын тілін оқып меңгеруде біршама жеңілдік болады.

Әдебиеттер тізімі:

1. Байтұрсын ұлы, А. Әліб-бій [Текст]: жаңа құрал / А. Байтұрсын ұлы; ред. Ұ. Асыллов. - Алматы: Рауан, 1998. - 118 б.
2. Маргулан, А. Х. Сочинения [Текст] / А. Х. Маргулан. - Алматы: Алатау, 2010 - .Т.8. - 472 с.
3. Казахстан [Текст]: краткий энциклопедический словарь / ред. Б. Аяган. - Алматы: Книга, 2005. - 496 с.: ил
4. Казахстан [Текст]: национальная энциклопедия / ред. Б. Аяган. - Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 2005 - .Т.3: К-М. - 560 с.: ил.
5. Жолшыбекова Ж. Рухани жаңғырудың бастауы төл тілімізде [Текст] / Жолшыбекова Ж. // Ақиқат. - 2019. - №9.-б.54-55Кл
6. Жумадилова М. Латынға көшу-тіл мәселесін шешудің тиімді жолы [Текст] / Жумадилова М. // Қазақ тілі мен әдебиеті: әдістеме. - 2019. - №1-2,- б.33-35.
7. Нұрланқызы К. Латын әліпбиі-ұлт болашағы [Текст] / Нұрланқызы К. // Қазақстан тарихы: әдістемелік журнал. - 2018. - №7.-б.24-28.
8. Латын әліпбиі: уақыт тудырған қажеттілік [Текст] // Ана тілі. - 2018. - 13-19 қыркүйек
9. Досанова, Ақыш Н. Латын әрпі : көшеміз бе, жоқ па? [Текст] / Ақыш Н. // Жұлдыз. - 2013. - №10.-б.167-172
10. Латын әліпбиі негізінде сауат ашу әдістемесі [Текст]: педагогика ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған диссертацияның авторефераты / Досанова А.Ж. - [S. 1.] : Алматы, 2009. - 32 с.
11. Садуақасов, А. Қ. Түркі тілдес мемлекеттердің латын графикасына көшудегі саяси -лингвистикалық ұстанымдары; генезисі және эволюциясы [Текст]: саяси ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған диссертацияның авторефераты / Садуақасов А.Қ. - Астана: [s. n.], 2010. - 32 б.
12. Латинизация всей страны... [Текст]: перевод казахского языка на латиницу: медленно, но верно // Централ Азия Монитор. - 2013. - 8-14 февраля
13. Токбергенов Р. Переход на латиницу: вопрос решенный [Текст] / Токбергенов Р. // Мысль. - 2018.- №10.- С.56-58
14. Ельдесов Д. Основная цель - сближение языков и культур [Текст] / Ельдесов Д. // Мысль. - 2018.- №7.- С.23-29.
15. Салмурзин С. История казахской письменности и латинская графика [Текст] / Салмурзин С. // Проспект СК. - 2018.- 18 м
16. Раджабова Д. Еще раз о переходе казахского алфавита с кириллицы на латинскую графику [Текст] / Раджабова Д. // История Казахстана: преподавание в школе. - 2018.- №2.- С.8-13.
17. Ахметова Т.А.Важный исторический этап [Текст] / Ахметова Т.А. // Северный Казахстан. - 2018.- 20 января.
18. Дубровина С. Мы не вводим латиницу - мы к ней возвращаемся [Текст] / Дубровина С. // Проспект СК. - 2017.- 17 ноября.
19. Кочевая Е. Латинский алфавит: не политический ход, а реалии времени [Текст] / Кочевая Е. // Добрый вечер. - 2017.- 16 ноября.
20. Оразов Е. Курс на латиницу: веление времени [Текст] / Оразов Е. // Добрый вечер. - 2017.- 21 сентября.
21. Сманов Б. Латиница как не надежная опора государственного языка [Текст] / Сманов Б // Мысль. - 2013. - №4.- С. 2-4.
22. Любушак А. Какой будет «наша латиница» [Текст] / Любушак А. // Неделя СК. - 2017.- 16 ноября.
23. Құрман Н. латын графикасына негізделген қазақ жазуы және оны оқыту әдістемесінің мәселелері [Текст] / Құрман Н. // Білім ғылыми-педагогикалық журнал. - 2019. - №2.-б.48-57.
24. Жүнісбек Ә. Латын жазуына көшкен жөн [Текст]: бірақ оның алдында қазақ әліпбиін реформалап алу қажет / Жүнісбек Ә. // Президент және Халық. - 2013. - 15 қараша.
25. Міржақыпқызы Г. Латын қарпіне көшу туралы [Текст]: міржақып Дулатовтың 1924 жылы Орынборда қазақ-қырғыз білімпаздарының тұңғыш съезінде сөйлеген сөзі / Міржақыпқызы Г. // Ақиқат. - 2014. - №1.-б.3-4.